

Ж. Е. Ішпекбаев¹ Р.Р.Оспанова²

¹Абай атындағы Қазақ Ұлттық педагогикалық университетінің тәрбие ісі жөніндегі проректоры, саяси ғылымдарының кандидаты

²Абай атындағы Қазақ Ұлттық педагогикалық университетінің тарих ғылымдарының кандидаты, доцент

ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ҚОҒАМДЫҚ ДИПЛОМАТИЯ ЖӘНЕ АУМАҚТЫҚ БРЕНДИНГ ҚЫЗМЕТІ

Аңдатпа

Мақалада Тәуелсіз Қазақстан Республикасындағы саяси, әлеуметтік, рухани, мәдени жаңғырудың негізгі бағыттары, жолдары, тетіктері мен ерекшеліктері зерделеніп, талданады. Жұмыстың негізгі нысаны қоғамдық дипломатия және аумақтық брендинг қызметіндегі қоғамдық қатынастар аясындағы жаңғырту идеясы болып табылады.

Қоғамдық дипломатия және аумақтық брендинг қызметіндегі қоғамдық қатынастар ұғымы, мәні, зерттелуі және жаңғырудың Қазақстандағы саяси ойдың дамуына, ықпалына талдау жасалынады. Еліміздегі саяси жүйені жаңартуға бағытталған реформалар демократиялық қоғамның іргетасы болғандығы аталып, көппартиялық жүйенің, азаматтық қоғамның ел өмірін модернизациялауда шешуші бағыттары болғандығы көрсетіледі.

Жаһандық жаңғырудың құрамдас бөлшегіне айналған Қазақстан Республикасының саяси, әлеуметтік, рухани жаңғыру жолы ғылыми тұрғыда өзіндік ерекше сипаттар мен белгілерге ие болды. Тәуелсіз Қазақстанның даму үрдісін тарихи саралауға мүмкіндік беретін саяси – әлеуметтік, рухани модернизация саясаттану ғылымындағы әлі де болса зерттеуді қажет ететін тақырып екені дау тудырмайды.

Тірек сөздер: Қазақстан, қоғамдық дипломатия, аумақтық брендинг, қоғамдық қатынастар

Ishpekbaev Zh. E. ¹ R. R. Ospanova ²

¹Rector for educational work and social development of Abai KazNPU, candidate of political Sciences, associate, Professor,

² candidate of historical Sciences, associate Professor of Abai KazNPU

PUBLIC DIPLOMACY AND TERRITORIAL BRANDING IN KAZAKHSTAN

Abstract

The article describes the emergence of new strong social processes arising from the mechanism of globalization of public relations in public diplomacy and territorial branding. It provides for the emergence of the theory of territorial marketing, which became the basis for the creation of territorial brands. In particular, the importance of territorial branding is emphasized, which is part of the systems involved in solving the global problem of modern public diplomacy and international public relations in general. At the same time, for the formation of public diplomacy, management and reform of the social, economic and cultural needs of the population through the creation of key state institutions, taking into account national interests, important geopolitical goals, such as the demarcation of state borders, only through negotiations. to do.

Keywords: diplomacy, branding, memorandum

Ишпекбаев Ж. Е.¹ Р.Р.Оспанова²

¹Проректор по воспитательной работе и социальному развитию КазНПУ имени Абая,
кандидат политических наук, доцент

²кандидат исторических наук, доцент КазНПУ имени Абая

ОБЩЕСТВЕННАЯ ДИПЛОМАТИЯ И ТЕРРИТОРИАЛЬНАЯ БРЕНДИНГ В КАЗАХСТАНЕ

Аннотация

В статье описывается возникновение новых сильных социальных процессов, вытекающих из механизма глобализации общественных отношений в публичной дипломатии и территориальном брендинге. Он предусматривает появление теории территориального маркетинга, ставшей основой для создания территориальных брендов. В частности, подчеркивается важность территориального брендинга, который является частью систем, задействованных в решении глобальной проблемы современной публичной дипломатии и международных связей с общественностью в целом. В то же время для формирования публичной дипломатии, управления и реформирования социальных, экономических и культурных потребностей населения путем создания ключевых государственных институтов, с учетом национальных интересов, важных геополитических целей, таких как демаркация государственных границ, только путем переговоров. сделать. Ключевые слова: дипломатия, брендинг, меморандум.

Ключевые слова: связь, общественность, публичная дипломатии ,территориальный брендинг, Казахстан

Жаһандану тетігінен туындаған күшті элеуметтік өзгерістер жаңа үрдісті тудырды: аумақтық маркетинг теориясы пайда болды, іс жүзінде аумақтық брендтер құруда іске асырылды. Дегенмен, қоғамдық дипломатияның аумақтық брендингке қатысуын зерттеместен бұрын біз қолданыстағы векторлар мен қоғамдық дипломатияны және қоғамдық қатынастарды өзгерткен жаңа геосаяси үрдістерді ашамыз. Көптеген елдердің көшбасшылары әлемдік қоғамдастықта өз мемлекетін сәтті ұстанудың қиындықтарымен бетпе-бет келіп, коммуникацияның қолданыстағы нысандарын, үйде және шетелде азаматтық қоғаммен өзара әрекеттесу жүйесін талдауға мұқтаж болды. Ғылым халықаралық байланыстарды дамытуға байланысты практикалық мәселелер бойынша толық ұсынбайды. Міне, осы сұрақтардың кейбірі: шетелдіктердің көз алдында мемлекеттің ең қолайлы имиджін жасауға қандай әдістер мен құралдар көмектеседі? Теріс ақпараттың кескініне ықпалды қалай азайтуға болады, баспасөзден интернетке және элеуметтік желілерге бірден түседі? Ұлттық брендті басқаруға және бақылануға бағытталған процесті қалай жасауға болады? Әрине, қоғамдық имиджді құру міндетін практикалық шешу үшін салмақты және ақталған теория қажет. Бұл теорияның бөлек бөлімі жаһандық сыртқы саяси қарым-қатынастар жүйесінде іс жүзінде байқалып отырған қоғамдық қатынастар мен қоғамдық дипломатия саласының өзара іс-қимылына арнаулы тиіс екені анық. Қазіргі заманғы қоғамдық дипломатия және жалпы халықаралық қоғамдық қатынастар байланыс жаһандық проблемасын шешуге қатысатын жүйелер екі фактісі, - аумақтық брендингтің ең маңызды бөлігі болып табылады. Құру, шоғырландыру және елдің оң қоғамдық имиджін қолдау және әлемдік қоғамдық пікір алдында еліміздің жоғары беделін сақтау үшін беделі ықпал ететін факторлардың арасында. Жетекші бұқаралық ақпарат құралдарында жарияланады кең қоғамдық пікір, желілік қолдау деңгейі, дипломатиялық қарым-қатынастардың сипаты ел басшылығының басқа елдерге сапарлары, бірлескен мәлімдемелер және т.б. 1990 жылдардың ортасында аумақтық немесе елдік брендинг идеясы қалыптасты.

Орта мерзімді жоспарлаудың алғашқы кезеңдерінің бірі «Қазақстанның Егеменді мемлекет ретінде қалыптасуы мен даму стратегиясы» 1992 жылдың басында қалыптасуы мен қабылдануы болды. Бұл сол жылдардағы даму жолын түсінуге деген алғашқы қадам болды және ол сенімділікпен алғашқы үш жылдық ұлттық жоспар деп аталуы мүмкін. Тәуелсіздікке қол жеткізген кезде бірқатар негізгі міндеттер шешілді. Ең алдымен, мемлекетте болу керек болды. Бұдан мемлекеттік билік институттарын құру, халықаралық аренада тану, әртүрлі халықаралық ұйымдарға қосылу қажеттігі туындады. Енді, артымызға оралсақ, біз бұл жоспарды өмір сүру стратегиясын үлкен дәрежеге дейін орындайтынымызды айтамыз. Ол кім екенімізді анықтап, біз

жақын және алыс болашақта кім болатынын анықтады. Тәуелсіз Қазақстанның тарихында тұңғыш рет қарулы күштер, дипломатиялық және кеден қызметтері сияқты мемлекеттік мекемелер құрылды. Мемлекеттік шекараны нығайту және анықтау бойынша шаралар қабылданды. Мұның бәрі үлкен қаржы ресурстарына және шешуші әрекеттерге талап етілді.

Қоғамдық дипломатияны қалыптастыратын тұжырымдамалық негіздер тұрғысынан алғанда, халықаралық қоғамдастықтың жаңа ойыншының мойындауы оның орналасуы мен мемлекеттің басым міндеттеріне байланысты. Ұлттық мүдделерді есепке ала отырып, негізгі мемлекеттік институттарды құру арқылы халықтың әлеуметтік, экономикалық және мәдени қажеттіліктерін басқару және реформалау мүмкін емес екенін ескере отырып, барлық даулы мәселелерді өзара түсіністік пен шешімді негізге ала отырып, мемлекеттік шекараларды тек келіссөздер арқылы айқындау сияқты маңызды геосаяси мақсаттар, сонымен бірге республика ішінде және шетелдік қоғамдастықпен бір мезгілде байланыс жасау керек болды. Саяси және экономикалық билікті саралау, мемлекеттік мүліктің мүлдем монополиясын еңсеру республикадағы қақтығыстан кейінгі кезеңге тән болады. Соңғысы экономиканы және тұтастай қоғамның дамуына тұрақтылық беретін жеке меншік иелерінің массивтік орта табын қалыптастыруда жеткілікті ықпалды және күшті мемлекеттік емес меншік нысандарының жұмыс істеуін және белсенді жекешелендіруге әкеледі. Бұл қабат қоғамға тәуелді кешені сияқты жағымсыз құбылыстарды, экономикалық қиындықтарға қарамастан, билікке жүгіну мен көмек көрсету әдеті сияқты қоғамды женуге ықпал етеді.

1994ж. көптеген аспектілерде бұрылыс болды. Президент Н.Ә. Назарбаев «Меморандум» деп аталатын ҚР Жоғары Кеңесінің мәжілісінде ақша-несие және банк жүйесінде түбегейлі реформаларды ұсынды. Алты ай бойы ел ұлттық валютаның жұмысын жүргізді. Келесі шешуші қадам теңгенің айырбас бағамын тұрақтандыруға және гиперинфляцияны шектеуге бағытталған. Мемлекеттің негізгі міндеті дағдарыстың жалғыз жолы ретінде қаржылық тұрақтылыққа қол жеткізу болып табылады. Жоғарыда айтылған жоба, ең алдымен, мемлекеттік биліктің жоғарғы органдарының экономикалық дағдарысты және экономиканың құлдырауын бірлесіп шешуге шоғырлануын білдіреді. Бағдарлама мемлекеттік шығыстарды қысқарту, тікелей және жасырын субсидиялар және т.б. Ұлттық валютаны тұрақтандыруға және гиперинфляцияны төмендетуге назар аударылды. Осының салдарынан 1994 жылдан 1995 жылға дейінгі аралық дипломатиялық қарым-қатынастар саласындағы нормативтік актілердің қабылдануының төмендеуі ретінде сипатталған кестеде көрсетілген. Дегенмен, Сыртқы саясат барысында қоғамдық мәлімдеме көрсетіліп, бұл НС ең үлкен жетістіктерінің бірі болып табылады. Назарбаевты идеяларды ұсынған стратегиялық ойшыл мемлекет қайраткері және көрнекті ғалым, Еуроодақтың ТМД елдерінің интеграциялық перспективалық нысаны ретінде қалыптастыру тұжырымдамасын қалыптастыру және көтермелеу, еуразиялық өркениеттің жаңаруы [1].

Бұл үдерістің басталуы 1994 жылғы 29 наурызда Н.Ә. Н. Назарбаев Мәскеу мемлекеттік университетінің оқытушылары мен студенттерімен кездесті. Бұл туралы ол алғаш рет ТМД елдерінен басқа қағидаттар бойынша Еуразиялық мемлекеттер одағын құру туралы ниет білдірді. Жаңа бірлестіктің негізінде сыртқы саясатты, мемлекетаралық білім берудің экономикалық қызметін, қорғаныс саясатын үйлестіретін ұлтүстілік органдар болуы керек.

Стратегиялық маңызы бар мәселелерді талқылау үшін мемлекет және үкімет басшыларының кеңесін құру жоспарланып отыр. Сол ТМД-дан идея авторына басты айырмашылық жалпы азаматтықты енгізуде, бірақ толық теңдік жағдайында, бір-біріңіздің егемендігіне, жеке құқықтарына және әр мемлекеттің даралығына құрметпен қаралды. Ұсыныс Н.А. Таяу уақытта Н.Ә. Назарбаев ТМД елдерінің басшыларына жіберілген «Еуразиялық мемлекеттер одағын қалыптастыру туралы» жобасында жасалды, содан кейін бірқатар басылымдарда жарияланды. Қоғамдық дипломатияның тұжырымдамалық негіздерінің призмасы арқылы Мемлекет Басшысы Н.Ә. Назарбаев жалпыға ортақ университеттердің бірі және оның студенттерінің академиялық элитасына белгілі бір нақты мақсатты топ үлгісінің қоғамдық дипломатияның нысаны және ақпараттың тікелей берілуі ретінде көрнекі мысал ретінде қызмет етеді. Бұл көрші мемлекеттің жастары - стратегиялық серіктес - ЕАО-ны құру туралы бастама көтеру үшін еліміздің бірінші көшбасшысының Қазақстан Республикасының қоғамдық дипломатиясының жарқын үлгісі мен практикалық іске асырылуының осындай формуласы [2].

1996 жылдың басында реформалардың бірінші кезеңінің өтуін ашық жариялай алды. 1995 жылы Қазақстан Республикасының Конституциясына ену реформалар, макроэкономикалық тұрақтылықты қамтамасыз ету, этносаралық келісімді тереңдету, саяси тұрақтылық, демократиялық үдерістерді дамыту және жаңа саяси институттардың пайда болуы жолындағы табысты прогрестің дәлелі болды. Бастапқыда ел азаматтық құқықтар мен адамның

бостандықтарына басымдық берілді. Айта кету керек, қоғамда балансталған психологиялық ахуалды сақтауға ерекше көңіл бөлінді, ол толық апаттан шығудан агрессиялық түрде жаңадан бас тартуға бейім. Сондықтан Н.А. Назарбаев көші-қон қарқынын төмендетуге, азаматтығын алу рәсімін жеңілдетуге, жалпы алғанда, елде этносаралық тыныштық пен тұрақтылықты ұстап тұруға, орыс тілді халықтың кетуін азайтуға бағытталған «қарапайым азаматтарға арналған 10 қарапайым қадам» бастамасымен келді. Алайда, 1996 жылдан бастап 1999 жылға дейінгі кезеңде Қазақстан Республикасының нормативтік-құқықтық актілерінің динамикасының күрт төмендеуі 1998 жылғы экономикалық дағдарыстың салдарынан аман қалған елдегі жағдайды бейнелейді. 1998 жылғы экономикалық дағдарыстың себебі әлемдік қаржы нарықтарындағы ауытқулардың салдары, қазақстандық серіктес болатын көптеген елдердің ұлттық валюталарының құнсыздануы ұлттық валютаның - қазақстандық теңгені жоғарылатуына әкелді.

Әлемдік дағдарыстың Қазақстан экономикасына теріс салдарының әсері Ресей рублінің құнсыздануынан кейін айқын болды. Бұл отандық тауар өндірушілерді шетелдік тауарларды Қазақстан нарығына шығарудан және теңгенің тұрақты айырбас бағамын ұстаудан қорғау мәселелерімен байланысты.

Сыртқы саясат бағытына келетін болсақ, 1999 жылғы 26 ақпанда Мәскеу ҚО мен Біртұтас экономикалық кеңістік туралы келісімге қол қойды, бес мемлекет: Қазақстан, Ресей, Беларусь, Қырғызстан және Тәжікстанның қарым-қатынастарының негізін қалады. Қаржы-экономикалық дағдарысты еңсеру бойынша өз әрекеттерін үйлестіре отырып, «бес» елдері бірге серпіліс жасады.

2000 жылы 10 қазанда Астанада Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаев Мемлекет басшысы ТМД-ға қатысушы мемлекеттердің мемлекетаралық кеңесінің отырысын өткізді, онда жан-жақты жұмыс нәтижесінде ТМД-ны ЕурАзЭҚ жұмыс істейтін Еуразиялық экономикалық қоғамдастыққа айналдыру туралы құрылтай құжаты пайда болды. Елдердің көшбасшылары, тәуелсіз халықаралық-құқықтық тұлғаға ие және құрылтайшы мемлекеттер берген өз еркімен берілген өкілеттіктерге негізделген жаңа халықаралық экономикалық ұйым интеграциялық үдерістерді белсенді түрде насихаттауды қамтамасыз ететініне бірауыздан келді. Шарттың барлық қатысушылары ратификацияланды және 2001 жылғы 30 мамырда күшіне енді. Қоғамдық дипломатияның теориялық негіздері тұрғысынан алғанда, экономикалық ахуал бойынша күшейту, тұрақтандыру, сапалы және сандық арттыру мақсатында серіктес елдердің тұрғындарымен жемісті жұмыс жүргізу ҚО құру жөніндегі ауқымды жобаны құру арқылы мүмкін болды[3].

Одақтың мақсаттары өте әсерлі, алайда дипломатия тұрғысынан ұзақ мерзімді инвестицияларға үлес қосады, атап айтқанда, халықаралық нарықтардағы қазақстандық өнімдердің бәсекеге қабілеттілігін арттыру, бұл экономикалық дипломатияға оң әсер етеді. Бұдан басқа, одақ құру - бұл қатысушы елдердің коммуникацияларына, қоғамдық қатынастарына қосымша алаң, бұл өз кезегінде келіспеушіліктерді келіссөздер арқылы шешуге ықпал етеді.

Қазақстан қоғамын нығайтуға бағытталған бірқатар нормативтік құқықтық актілер мен бағдарламалық құжаттар әзірленді және енгізілді. Қазақстан халқы Ассамблеясының Орта мерзімді перспективадағы Стратегиясы, Тілдерді дамыту мен жұмыс істеудің мемлекеттік бағдарламасы, «Қазақстанның өркендеуіне жағдай ретінде қоғамның идеологиялық шоғырлануы» концепциясы, 2006-2008 жылдарға арналған этносаралық және интернационалды келісімнің қазақстандық үлгісін жетілдіру бағдарламасы. Сонымен қатар, Қазақстан Президенті Ассамблеяның жыл ұлттық іс-қимыл жоспары мен республикалық Конституцияның 20 жылдығын дайындау, сондай-ақ Қазақстан халқы Астана форумына өткізуге ҚХА бірлесіп Үкіметке тапсырды. Бейбітшілік, руханият және келісім мәдениеті: Келесі жылы Ассамблеясы мен Қазақстан халқы Ассамблеясының сессиясы «Стратегиясы» «Қазақстан-2050» бойынша Конституциясына, Мемлекет басшысы Нұрсұлтан Назарбаевтың референдум қабылдауының 20 жылдығын атап өтеді. VI цикл, IV цикл кезеңіндегі айтарлықтай динамика мен күрт құлдырау, бірінші кезекте, «Самұрық» мемлекеттік холдингін құру арқылы түсіндіріледі, оның мақсаты - «Қазына» тұрақты даму қорының негізі болып табылатын әлемдік нарықтарда елдің экономикалық мүдделерін алға жылжыту. Бұл институттар қазақстандық экономиканың бәсекеге қабілеттілігі мен тұрақтылығын арттыру үшін негіздердің бірі болды. Бұдан басқа, мемлекеттік холдингтің негізгі міндеттерінің бірі әлемдік қаржы нарықтарындағы күтпеген өзгерістердің жағымсыз әсер факторлардың алдын алу болып табылады. Бұл елдің экономикалық өсуінің салдары болып табылады. 2005 жылдан бастап 520 инвестициялық жоба іске асырылды. Даму институттарының басшылығымен \$ 2,2 млрд. Сомаға 90 жоба қаржыландырылды[4].

2006 жылдан 2010 жылға дейінгі кезең. 2010 жылы белсенді өсу динамикасын және шыңын көрсетеді. Біздің пікірімізше, бұл экономикалық дағдарыстың өсуіне қарамастан, диаграммада айқын көрініс тапқанына қарамастан, Қазақстан Республикасы мемлекеттің белсенді араласуының арқасында оның басым көпшілігінен шығып үлгерді. Экономикалық секторды дамыту, шағын және орта бизнесті дамыту мен қолдау.

Бұл цикл Қазақстанға әлемдік экономикалық дағдарыстың бірінші циклынан жеткілікті оң шығу Қазақстан Республикасының қабылданған нормативтік құқықтық актілерінің динамикасына ең жоғары шыңымен сипатталатын сыртқы саяси аренаға белсенді қатысуын қайта бастады деп айтуға мүмкіндік береді. 2008 жылдың 6 қазанында Санкт-Петербургте өткен ТМД мемлекеттері басшыларының бейресми саммиті экономика мен инновацияларға негізделген. Мемлекет басшылары 2020 жылға дейінгі ТМД экономикалық даму стратегиясының жобасын, азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі шаралар кешенін, 2020 жылға дейінгі көлік секторындағы ынтымақтастықты дамытудың басым бағыттарын, Достастық органдарының жұмысын жақсарту және гуманитарлық саладағы ынтымақтастықты талқылады. Кездесуде сөйлеген Н.А. Назарбаев ТМД Экономикалық даму стратегиясында бірыңғай инновациялық кеңістікті қалыптастыруға ерекше назар аудару керектігін атап өтті. Бұдан басқа, жақында әлемдік қауымдастық энергетикалық секторда жаңа сынақтарға тап болды. Осыған байланысты, 2009 жылы Бішкекте өтетін Достастықтың күзгі саммитінде үйлестірілген энергетикалық саясат тақырыбына арналып, тиісті шешім қабылдау ұсынылды. Сондай-ақ, Достастықтың азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша шаралар кешенін әзірлеу, осы саладағы күш-жігерін үйлестіру қажет. Жұмсақ күштің тұжырымдамасына келер болсақ, теориялық жағынан ұлттық мүдделерді жүзеге асырудың тек мәдени және экономикалық аспектілері арқылы ғана емес, сондай-ақ ғылым мен инновациялар арқылы Қазақстан үшін қажет болатын тиімді құралдардың бірі екендігін атап өтті. Қазақстан Республикасының қоғамдық дипломатиясын жүзеге асырудың айқын көрінісі, біздің пікірімізше, Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаев Қазақстан халқына жолдау формасында. Қазақстан Республикасы Президентінің хабарламалары қазақстандық қоғамның алдында тұрған жаңа және негізгі міндеттермен халыққа жол берудің дәстүрлі желісін ғана емес, сонымен қатар халықпен диалогтың форматын білдіретінін атап өту керек. Белгіленген міндеттерді жүзеге асыру үшін бірқатар іс-шараларды жүзеге асыру үшін ведомстволық және мемлекеттік бағдарламалар іске асырылуда, дөңгелек үстелдер өткізіліп отырады, онда заманауи қоғам хабарларда ұсынылған мақсаттарды дәйекті жүзеге асырудың өзектілігі мен қадамдарын талқылайды[5].

Профессор Р. Ауманн бұл туралы айта отырып, G-Global конференциясының «Қазақстанды дағдарысқа қарсы күресте жетекші орынға көшіруі мүмкін және бұл сөзсіз оң нәтиже бола алады» деп атап өтті. Қазақстан Республикасы Президентінің бастамасын іске асыру мақсатында Н.Ә. Назарбаев 2012 жылдың 12 қаңтарында www.group-global.org сайтында «Ғалымдардың еуразиялық экономикалық клубы» Ассоциациясы G-Global коммуникативтік интернет-форматында интеллектуалды желіні іске қосты. G-Global - әлемдік экономикадағы интерактивті, ашық және қоғамдық пікірталастар. Пікірталастар үшін жаһандық сарапшылар қауымдастығына жағдай жасайтын көпфункционалды алаң. Жоба әлемдік қаржы дағдарысын еңсеру тетіктерін талқылауға және әзірлеуге бағытталған және дағдарысқа қарсы шешімдерді іздестіруге қатысушылардың санын түбегейлі кеңейтуге бағытталған. Коммуникативті платформаның миссиясына сәйкес, оның негізгі бағыттары барлық келіссөздер процестеріне қатысушылармен тең келіссөздер жүргізу, келіссөздердің тиімділігі, ашықтық және мәлімдемелердің жариялылығы, ғылыми тұрғыдан мәселені зерттеу, ұлттық экономиканы қалыптастыру бойынша ұсыныстарды әзірлеу, халықаралық қатынастарда тең құқықты субъект ретінде туындаған проблемаларды шешуде серіктестер мен мүдделі тараптардың шеңберін кеңейту. Бүгінгі таңда «G-Global» коммуникативтік платформасы әлемдік қоғамдастыққа бірқатар жаһандық мәселелерге қатысты елдің жаһандық диалогын құруға қабілетті G-Global отбасының бірқатар жарқын және айрықша бастамаларын ұсына отырып, өзін белсенді түрде танытты [6].

Қазақстан Республикасының қоғамдық дипломатиясын қалыптастырудың ерекше кезенді практикалық іске асырылатын, әлемдік деңгейде оң кері байланыс және өзектілікке ие бастамалардың өзіндік және уақтылығы болып табылады. Бүгінгі таңда келіссөздер процесі мен пікір алмасу жаһандану жағдайындағы әлемнің шындықтарын көрсететін, қоғамның қажеттіліктерін қанағаттандыратын және ең бастысы, саяси қысымсыз экономикалық мәселелерді шешуге бағытталған нақты қадамдар жасауға мүмкіндік беретін стратегиялық ой-пікірді қажет етеді. Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаев 2012 жылдың қорытындысы бойынша және «Қазақстан-2050» Стратегиясын іске асыру үшін қойылған міндеттердің негізгі

қағидаты - кешенді экономикалық прагматизм. Отандық экономикалық әлеуеттің үздіксіз дамуы елдерге ұлттық экономиканың сыртқы қаржы ресурстарының келуі үшін қажетті жағдайды арттыруға, сыртқы сыртқы ортаны қалыптастыруға, сыртқы қауіпсіздікті қамтамасыз етуге мүмкіндік береді, бұл өз кезегінде сыртқы және ішкі тәуекелдер ауқымын барынша азайтуға мүмкіндік береді. Бұдан басқа, келіссөздер платформаларының ролі мен ауқымы практикалық практикалық шешімдерді іздестіру үшін қолайлы жағдайлар жасауға ықпал етеді.

Қорытындылай келе, тәуелсіз Қазақстанның қалыптасуының жиырма сегіз жылдық кезеңі жеткілікті оң нәтижелер көрсеткенін атап өту керек. Қоғамдық дипломатия дипломатиялық қарым-қатынас формасы ретінде Қазақстан Республикасының халықаралық қызметінің барлық салаларына әсер етеді. Бастапқы қиындық - қабылданған құжаттардың үлкен көлемін жүйелеуде және қоғамдар арасындағы өзара қарым-қатынастардың әртүрлі салаларынан тұрады. Дегенмен, бұл белгілі бір құжаттарды қабылдауды жеңілдететін нормативтік-құқықтық база мен практикалық шаралар арқылы өзгеруі мүмкін динамикасы және трансформациясы қоғамдық дипломатияның табиғатының маңыздылығы мен өзектілігін төмендетпейді.

Қазақстан Республикасының сыртқы мәдени-ағартушылық саясатына ерекше көңіл бөле отырып, Қазақстан Республикасы Президенті Н.Ә.Назарбаевтың 1993 жылғы 5 қарашада құрылған «Болашақ» халықаралық стипендиясын атап өту керек. Посткеңестік мемлекеттер тарихында тұңғыш рет талантты жастарға шетелде оқуға мүмкіндік берілді. «Болашақ» стипендиясы түлектердің мансаптық өсуі мен кәсіптік өзін-өзі тануының кешілі болды.

Жылдан жылға бағдарлама серпінділікке ие болды және қоғамдық тапсырмаларды орындауға бейімделді. 1997ж. ел дамуының басты кезеңдерінің бірі. Мемлекет басшысы Қазақстанның 2030 жылға дейінгі Даму стратегиясын таныстырды. Стратегияның мақсаттары мен міндеттерін тиімді іске асыру үшін «Болашақ» бағдарламасына өзгерістер енгізілді.

Қазақстан Республикасы Президентінің 1997 жылғы 3 наурыздағы № 3375 Жарлығымен бекітілген Ереже, құжаттарды қабылдау және талапкерлерді іріктеу рәсімдеріне әсерін тигізді, сондай-ақ оқудың толық курсы аяқтағаннан кейін стипендиаттарды Қазақстан Республикасының мемлекеттік органдарына және ұйымдарына орналастыруды көздейді. 1993 жылдан 2013 жылға дейін «Болашақ» халықаралық стипендиясына әлемнің 33 еліндегі 200 ең жақсы университеттерінде оқуға 10 346 қазақстандық стипендия берілді. «Болашақ» бағдарламасының 6282 түлегі экономиканың нақты секторында жұмыс істейді. Елдің үдемелі инновациялық индустриализациясы мен Үшінші индустриалды революцияның міндеттерін шешуде - 43% - адами капиталдың табысты дамуы үшін, 15% - мемлекеттік басқару мен жоспарлауды жаңғырту, 19% - ұлттық кәсіпкерлікті және орта тапты, кәсіпкерлік рухты, прагматизмді және елдегі бастаманы күшейту үшін, 15% болашақ экономиканы құру үшін, 8% Қазақстан Республикасының сыртқы басым міндеттерінің айрықша сипаттамасы - экономикалық өсім бағытындағы маңызды бағытты және әлемдік деңгейде мемлекеттік субъективтілік үрдісін иеленетін интеграциялық үдерістердің маңыздылығын және практикалық іске асырылуы. Қазақстан Республикасының Мемлекеттік хатшысы Н.Ә. Назарбаевқа еліміздің шешуші мақсаттарының бірі - Қазақстан Республикасының ең бәсекеге қабілетті ел елінің қатарына кіруі. Өткен жылдардағы стратегиялық жоспарлаудың оң тәжірибесін ескере отырып, «Қазақстанның әлемдегі бәсекеге барынша қабілетті 50 елдің қатарына кіру стратегиясы» әзірленді, онда дамудың жеті басым бағыты мақсатқа жетудің практикалық қадамдары ретінде анықталды[7].

Тәуелсіздік алғаннан кейін Қазақстан КСРО-дан мұра ретінде ірі ядролық арсенал алды. Бұдан басқа, республика аумағында Семей ядролық полигоны, әлемдегі ең ірі полигондардың бірі болды. Тәуелсіз Қазақстанның Президенті Н.Ә.Назарбаевтың алғашқы шешімдерінің бірі сынақ алаңының жабылуы болды. 1992 жылы Мемлекет басшысы Лиссабон хаттамасына қол қойды, ал республика Ресей Федерациясының барлық қолданыстағы ядролық қаруын ауыстырды. Бұдан басқа, біздің еліміз Ядролық қаруды таратпау туралы шартқа қосылды. Осылайша, біздің республикамыз басқа елдермен ынтымақтастыққа ашық бейбітшілік сүйгіш мемлекет ретінде өзін танытты. Осы шешімдердің арқасында біздің еліміз шетелдік инвестицияларды тартуға, әлемдік державалардың қолдауына ие болды.

Бүгінде Қазақстан жаһандық антиядролық қозғалыстың көшбасшысы болып табылады. Н.Ә. бастамасымен. 2009 жылғы 2 желтоқсанда БҰҰ Бас Ассамблеясының 64-ші сессиясы Қазақстан туралы 29 тамызды Ядролық сынақтарға қарсы халықаралық күн деп жариялады. Н.Ә.Назарбаев ядролық қауіпсіздік жөніндегі екі саммитке қатысып, бірқатар жаңа бастамаларды ұсынды. Қазақстан Президенті ядролық қарусыз әлемнің жалпыға бірдей декларациясын қабылдау қажеттігін ескерді. Өз кезегінде, әлемдік көшбасшылар Қазақстанның ядролық қаруды таратпау

саласындағы ерекше үлесін атап өтті. АҚШ Президенті Барак Обама Қазақстанды бүкіл әлем үшін ядролық қарусыздану үлгісін атады. Сауалнамаға сәйкес, респонденттердің көпшілігі, атап айтқанда 44,5%, әлемдік деңгейде тануына ықпал еткен маңызды сыртқы саяси оқиғалардың 1991 жылғы 29 тамыздағы Семей ядролық сынақ полигонының жабылуы болатын нұсқасын көрсетті.

Жас мемлекеттің бәсекеге қабілеттілігін арттыра отырып, кәсіпорындарда жаңа технологияларды қолдана отырып, жұмыс орындарының санына тікелей қатысы бар Қазақстандағы шетелдік инвесторлардың өсу тенденциясы ұлттық экономиканың даму стратегиясына, оның тұрақтылығына, инвестициялық тартымдылығына және сұранысына қаншалықты ұзақ уақыт бойына байланысты екенін атап өту маңызды.

Қоғамдық дипломатияны дамытудың стратегиялық мақсаты - сыртқы және орта мерзімді перспективада сыртқы қоғамдастықтың дауларды тек бағдарламаларды, жобалар және т.б. шеңберінде барлық әрекеттерге бағытталған бейбіт, өзара қарым-қатынас жолымен шешуге деген сенімін және мүддесін алға тарту арқылы мақсатқа қол жеткізу. Қоғамдық дипломатия стратегиясының белсенді қызметінің белгілі бір уақыт кезеңінде байқалмайтын жағдайларды ескере отырып, мысалы, бейресми форматтағы әріптестермен оң келіссөздерден кейін немесе оқушылар арасында білім алмасу бағдарламалары арқылы, олардың нәтижелерін кейінірек талдауға және көруге болады немесе шетелдік көрермендер үшін Қазақстанның бірегей мұрасына арналған мәдени кештер, мысалы, «Қазақстан Республикасының Жылы» 2010 жылы Германияда. Қазіргі заманғы халықаралық қарым-қатынастарда, елдің сыртқы саяси аренадағы табысы, оның ұлттық мүдделеріне жету, сондай-ақ жаһандық форматты күн тәртібін қалыптастыруға тікелей қатысуы қоғамдық дипломатияның нәтижелерімен анықталады. Қоғамдық дипломатияның негізгі сипаттамалары оның ашықтығы, серіктестерге деген өзара сенімі, асырап алудағы тұрақтылық және тиісті шешімдерді уақтылы орындау арқылы көрініс табады.

Қоғамдық дипломатия мен дәстүрлі дипломатия арасындағы тікелей байланыс бар. Дегенмен, келіссөздер процесінің форматы, олардың құрылымы, үкіметтік емес ұйымдардың және жеке субъектілердің ролі мен ролі, сондай-ақ қатынастардың мазмұны мен сипатына әсер ететін белгілі бір мақсатты топтардың маңыздылығына әсер ететін әлемдік жүйенің өзгерістері - бұл қызметтің алғышарттары мен себептері және пайдалану қажеттілігі қоғамдық дипломатия құралдарының халықаралық қоғамдастығының көрінісі. Негізгі айырмашылық - дәстүрлі және қоғамдық дипломатияны іс жүзінде жүзеге асыру үдерісі, атап айтқанда, қоғамдық дипломатия ресми өкілдердің қатысуынсыз және ұзақ мерзімді перспективаларды жүзеге асыруға бағытталған құрылыс қатынастарынсыз өзара түсіністікке қол жеткізу үшін азаматтық тұрғындар мен басқа да мақсатты топтарға, басқа елдердің ұйымдарына және жеке тұлғаларына тікелей бағытталған және екі тараптың бастамалары [8].

2017 жылдың 4-6 қазанында Мемлекет басшысы Н.Ә. Назарбаевтың бастамасымен Қазақстанның рухани жаңғыруының негізгі басымдықтарын орындау мақсатында, ҚР-ның Ақпарат және Коммуникация министрлігінің бастамасымен елімізде тұңғыш рет өткізілетін Astana Media Week қазақстандық медиаапталығы өтті. Astana Media Week ұйымдастырушылары – Қазақстан Республикасының Ақпарат және Коммуникация Министрлігі және ЖШС «Қазмедиа орталығы» болып табылады. Кең форматты салаланған шараның сериясы ретінде қазақстандық медиаапталық «Astana Media Week» отандық медиамагнаттар мен БАҚ өкілдерін ғана емес, сондай-ақ шетелдік әріптестерімізді де бір ортаға жұмылдырды. Бүгінде бұл шара Орталық Азиядағы ең ірі медиа оқиғалардың бірі ретінде қабылданды. Шараның мақсаты – өңірлік деңгейде индустриядағы кәсіби қарым-қатынасты дамыту, отандық медиасфераны өркендету болып табылады. Astana Media Week-тің бірінші күні «Контент-маркет» деген атаумен басталды. Сонымен қатар, алғашқы күні медиа контентке тапсырыс берушілердің, өндірістің және жеке нарық өкілдері, ірі телевизиялық және радиокомпаниялар: продакшн-студиялардың, шығармашылық ұжымның, продюсерлік орталықтардың, музыка және кино салаларындағы авторлық жобалардың арасында пәрменді диалогтық алаң құруға мүмкіндік берді. Қазақстанның алғашқы медиа басшыларымен медиаөндірістің перспективаларын талқылаудан басқа, осы күн шеңберінде құрылған диалогтық және келіссөздер алаңы бизнес-байланыстар, әртүрлі форматтағы тиімді қатынас, бірқатар мастер-кластар аясында жаңа дағдылар табу және панельді пікірталастарға медиа нарықтың заманауи дамуының ең өзекті мәселелері бойынша қатысу үшін мүмкіндіктерді кеңейтеді. Медиааптаны Қазақстан Республикасы Ақпарат және коммуникациялар министрі Дәурен Абаев ашты. Жалғасын тақырыптық баяндамалар «ТВ және ТВ бағдарламалар» (Хабар, Қазақстан, 31 арна, 7 арна, КТК, Хабар21, Қазмедиа) арналары өз медиаөнімдер туралы пікірлер жалғастырылып, «Кино және сериал», «Радио», «Шоубиз» бағыты қарастырылды.

Акишев Серік, Ләйлә Сұлтанқызы, Венгрияның Қазақстандағы Төтенше және Өкілетті Елшісі Андраш Барани және т.б. баяндама жасады. Шараның екінші күні Astana Digital Forum атауымен жалғасын тапты. Шараның ұйымдастырушысы ретінде Қазақстанның алдыңғы қатарлы медиакомпаниялардың бірі – Select Communication Group өз үлесін қосты. Бұл күні халықаралық деңгейдегі кең ауқымды сұрақтарға жауап таба алатын спикерлер баяндама жасады. Сандық маркетинг құралдарынан бастап криптовалюта нарығына шолуға дейін пікір алмасу мүмкіндігімен – халықаралық деңгейдегі спикерлердің сөз сөйлеуіне арналған. Негізгі бағыты қазақ тілді БАҚ өкілдері. Мысалға, Бас редактор клубы «Мемлекеттік органдармен өзара әрекеттестік бойынша коммуникациялық менеджмент» атты семинар өткізіліп, ҚР-ның Ақпарат және Коммуникация министрі Д.А. Абаев қазақ тілді журналистермен пікір алмасты. Медиа шараның үшінші күні «Өңірлік медиа форум» деген атаумен өңірлік журналистикаға арналды. Бұл күнгі шара ұлттық БАҚ-тағы мерзімді басылым нарығының даму жолдары туралы пікірлер айтылып, қиындықтары мен мүмкіндіктері өту кезеңі жаңа конвергенттік формаға көшу деңгейі сөз етілді. Өңірлік БАҚ-тың бүгінгі ахуалы, проблемалары мен жаңа технологияларды игерудегі деңгейі, өңірлік халықтың ақпаратпен қамтамасыз етулі үрдісі талқыланып, осы күні «Үздік баспасөз қызметі - 2017» марапаттау рәсімі өтті. Аталмыш шараға, 2000-нан астам отандық және шетелдік БАҚ өкілдері, 103 спикер қатысты.

Медиаапталық 10 өз аумағында 10 шараны қамтыды: «Контент-маркет», Media Talks, PR күні, Astana Digital Forum, өңірлік БАҚ, Дипломатиялық корпусстың өкілдері үшін ашық есік күні, қазақ тілді БАҚ өкілдеріне арналған семинар-тренинг, коммуникациялық менеджмент бағыты бойынша семинар-тренинги, продакшн-питчинг және «Үздік баспасөз қызметі - 2017». «Astana Media Week» медиаапталығы туралы ақпарат еліміздің бірнеше БАҚ-да жариялып, 24.kz, sputniknews.kz, Хабар арнасы, nur.kz, 31 телеарна, zakon.kz, kapital.kz, kazakh-tv.kz, Қазақстан телеарнасы, tengrinenews.kz және т.б. БАҚ-нан қолдау тапты. Болашақта еліміздің медиаиндустрия саласының дамуы үшін осындай шаралар өз үлесін қосады деген сенімдеміз.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. *Қазақстан экономикалық, әлеуметтік және саяси жедел жаңару жолында. ҚР Президенті Н.Ә. Назарбаевтың Қазақстан халқына Жолдауы // Егемен Қазақстан. – 2005. – 19-ақпан. - 3б.*

2. *Қазақстан дағдарыстан кейінгі дүниеде: Болашаққа интеллектуалдық секіріс. ҚР Президенті Н.Ә. Назарбаевтың әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-де сөйлеген сөзі // Егемен Қазақстан. – 2009. – 14 қазан. – 1-2 бб.*

3. *Асыл мұрат. Халық жазушысы Ә. Кекілбаевпен сұхбат // Егемен Қазақстан. – 2002. – 8-ақпан. – 2 б.*

4. *Дағдарыстан жаңару мен дамуға. Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың Қазақстан халқына Жолдауы // Егемен Қазақстан. – 2009. – 6 наурыз.*

5. *«Қазақстан Республикасының мемлекеттік тәуелсіздігі туралы» Декларация // Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің ақпараттық-құқықтық жүйесі <http://adilet.zan.kz/kaz>*

6. *ҚР Конституциясы. Алматы: Жеті Жарғы, 1998. 5 б., 8-15 бб.*

7. *Рогов И. Конституциялық реформа – Қазақстанның одан әрі қарышты дамуының негізі // Егемен Қазақстан, 18 наурыз 2017 жыл.*

8. *«Қазақстанның үшінші жаңғыруы: жаһандық бәсекеге қабілеттілік» Мемлекет басшысы Н.Назарбаевтың Қазақстан халқына жолдауы. 2017 жылғы 31 қаңтар // Қазақстан Республикасы Президентінің ресми сайты / <http://www.akorda.kz/>*

References:

1. *Kazakhstan is on the path of accelerated economic, social and political modernization. Address of the president of the Republic of Kazakhstan N. A. Nazarbayev to the people of Kazakhstan // sovereign Kazakhstan. - 2005. - February 19. - 3B.*

2. *Kazakhstan in the post-crisis world: an intellectual leap into the future. Speech of the president of the Republic of Kazakhstan N. A. Nazarbayev at Al-Farabi Kazakh National University // sovereign Kazakhstan. - 2009. - October 14. - 1-2 op.*

3. *noble ideals. Interview with people's writer A. Kekilbayev // sovereign Kazakhstan. -2002. - February 8. - 2 p.*

4. *from the crisis to renewal and development. Address of the president of the Republic of Kazakhstan N. A. Nazarbayev to the people of Kazakhstan // sovereign Kazakhstan. - 2009. - March 6.*

5. Declaration "on state independence of the Republic of Kazakhstan" // information and legal system of normative legal acts of the Republic of Kazakhstan <http://adilet.zan.kz/kaz>
6. Constitution of the Republic of Kazakhstan. Almaty: Zheti Zhargy, 1998. p. 5, pp. 8-15.
7. Rogov I. constitutional reform – the basis for further progressive development of Kazakhstan // sovereign Kazakhstan, March 18, 2017.
8. address of the head of State N. Nazarbayev to the people of Kazakhstan" the third modernization of Kazakhstan: Global Competitiveness". January 31, 2017 // official website of the president of the Republic of Kazakhstan / <http://www.akorda.kz/>